

Ærefulde og sikrende Vilkaar

Taler

Lorentz Lange

Dato

20 oktober 1814

Sted

Christiania

Omstendigheter

Det første overordentlige Storting

- 1 Neppe kan det være Tvivl underkastet, at jo enhver Nordmand, der føler varmt for sit Fødeland, maa tillige føle Ulyst for den af Sverige tilsigtede Forening ... Aldrig vil Nordmanden, der besjæles af sterkt udtalt Uafhængighedsfølelse, føle sig glad ved at underkastes en fremmed Nation, - og kan man vel fortænke
- 5 nogen, om han anser Foreningen med Sverige, saaledes som den er foranlediget og tildels søgt bevirket, som en Underkastelse, om end denne formildes nok saa meget ved de Betingelser, under hvilke den sluttes, og ved den Fordel, som Foreningen maaske i flere Henseender vilde forskaffe Norge?

- 10 Af disse og maaske flere Grunde forekommer det mig klart at Norge aldrig kan ønske Foreningen med Sverige som et Gode i sig selv, men ialfald blot som et mindre Onde for at undgaa et større. Men ligesom det anførte allerede gjør det tvivlsomt, om det Onde, der forebygges ved en saadan Forening, i saa Henseende er større end det, der flyder af Foreningen selv, saaledes fortjener det
- 15 ogsaa at lægges paa Hjerte, at den Stemning mod Sverige, der paa flere Steder i Norge har ytret sig, letteligen kunde befrygtes, dersom Foreningen besluttedes, at ville udbryde til en indvortes Krig, hvis Følger vistnok vilde være langt sørgeligere end de, man søger at undgaa ved Foreningen.

- 20 Disse var de Tanker, hvormed jeg forlod mit Hjemsted, - Tanker, som bestyrkedes ved den Erfaring jeg troede at have om, at en ikke ubetydelig Del af mine Kommittenter samstemmede med mig deri. De samme Tanker vilde endnu byde mig under ingen nok saa glimrende Betingelse at stemme for Foreningen med Sverige, dersom ikke Kongens Abdikation og Bortgang, i
- 25 Forening med Underretninger, hvis Sandhed jeg ikke tør kalde i Tvivl, bragte mig til at tro, at Norge vanskeligen kunde udholde en ny Kamp, at Europas forenede Magter rimeligvis vilde bringe det til Underkastelse, om det end for en

Tid kunde holde sig, at mit elskede Norges Ødelæggelse derved muligen vilde
30 beredes, at det derved maaske vilde forspilde den Udvei, som endnu staar det
aabent til nogenlunde at haandheve sin Plads blandt lykkelige og agtede
Nationer; og dersom jeg ikke derhos troede at have bemærket, at Nationens
Stemning mod Sverige for en stor Del var kjølnet. Saalænge jeg ikke overbevises
35 om Utilstrækkeligheden af disse Grunde, tror jeg under disse Omstændigheder
ikke at kunne forsvare for min Samvittighed at fraraade Norges Forening med
Sverige, naar samme kan ske paa ærefulde og Nationens Frihed sikrende Vilkaar.
Disse er det, vi, høistærede Medborgere! skulde søge at udvirke.

Ikke bør vi derved letsindigen glemme at tage Hensyn til den Ed, vi have aflagt;
40 men vi maa tillige indsee, at den ikke kan være os til Hinder. Ikke kan jeg være
enig med dem, som troe, at vi ogsaa hævde Norges Selvstændighed, saaledes som
vi havde besvoret den, ved at forenes med Sverige; thi den Selvstændighed vi
havde besvoret, var vistnok en ganske anden end den, vi bevare, endog ved de
gunstigste Foreningsvilkaar. Men Eden, vi have aflagt, kan nu ikke mere
45 betragtes som forpligtende mod Kongen eller hans Afkom; thi Kongens
Frasigelse og Sagens Natur løse os forsaavidt derfra, - ikke som forpligtende mod
Nationen; thi denne har overladt det til os, efter bedste Skjønnende, at afgjøre
dens Skjæbne, - og ikke som paalæggende os en blot Samvittighedspligt; thi vi
kunne dog ikke være moralsk forpligtede til at holde en Ed, der vilde berede vor
50 egen og Landets Ulykke.

Det Forslag til en Forandring i vor Grundlov, som de kongelige svenske
Kommissarier havde forelagt Stortinget i Forening med de senere Meddelelser,
er af den Beskaffenhed, at Norge med Anstand kan indlade sig paa dem. Men
55 ingenlunde bør det derfor uden videre antage Foreningen, og lade det bero til
siden, at komme overens om de nærmere Betingelser. Nogle af de Betingelser,
der endnu kan ønskes tilstaaede, er maaske saadanne, at deres Afslag kunde gjøre
Foreningen utilraadelig. Idetmindste bør man ikke, saalænge man ikke var nødt
dertil, letsindigen overgive sig paa Tro og Love. Man bør, efter min Formening,
60 blot erklære, at man vil indgaa Foreningen, hvis den kan ske paa ønskelige
Vilkaar. Disse Vilkaar bør, som jeg har sagt, være ærefulde og for Nationens
Frihed sikrende.

Kan ikke dette ske, bør man da ville dem? Er end Nationens Hjælpekilder ikke
65 saadanne, at man med Sikkerhed kan forudse et godt Udfald paa en fornyet
Kamp, de er dog ei heller saa aldeles afskrekkelige derfra. Lad os ikke, saa længe

vi ikke fordrer for meget, bæve for mulige Trusler med Vaabenstilstandens Ophævelse! Har vi end for Tiden ingen Konge, saa er vi dog ei derfor uden
70 Regjering.

Ved de Hjælpekilder, Nationen er i Besiddelse af, ved den Kraft og Æresfølelse, som vist ei endnu ere uddøde imellem de norske Fjelde, ved Opofrelser og de rige Tilbud, forskjellige Districters Beboere have gjort, vil Nationen endnu
75 kunne udrette Meget, og Svensken er ogsaa forhen bleven udjaget af Norge! Men, hvis Foreningen kommer istand, lader os da stræbe at glemme alt Forbigangent, og lader os, Enhver i sin Stilling, som gode og rolige Borgere, opfylde vore Pligter!

80 **Kilde**

O. A. Øverland: Illustreret Norges Historie. Tolvte Bind. Kristiania 1897, s. 418-419.

Emner

1814, Innlegg i Stortinget

85 **URI**

<https://www.virksommeord.no/tale/aerefulde-og-sikrende-vilkaar>

90

95

100

105